

Breus notes sobre *The Morphology of Landscape* de Carl Ortwin Sauer

Francesc Nadal i Piqué

*Departament de Geografia Humana
Universitat de Barcelona*

Amb aquesta versió catalana de l'obra de Carl Ortwin Sauer *The Morphology of Landscape* (1925) el consell de redacció de la revista *Treballs de la Societat Catalana de Geografia* ha decidit iniciar la publicació dins les seves pàgines d'una sèrie de traduccions de diverses obres que hagin estat importants en el desenvolupament del coneixement geogràfic. La finalitat que ens hem plantejat amb això és doble. Per un costat, proporcionar als estudiants de geografia i a una part dels membres de la Societat una sèrie de lectures que creiem que contribuiran a enriquir el nostre bagatge geogràfic. D'altra banda, pensem que amb aquestes traduccions s'ampliarà el ventall i l'abast de la literatura geogràfica en català.

L'obra del geògraf nord-americà Carl Ortwin Sauer (1889-1975) és prou coneguda i apreciada no sols pels geògrafs nord-americans, sinó també per tots aquells estudiosos interessats en la història del pensament geogràfic contemporani, la geografia cultural i la geografia històrica. Tanmateix, la seva influència no ha quedat circumscrita en l'àmbit estrictament geogràfic, sinó que ha tingut i té un gran ressò en d'altres camps de recerca que, com l'arqueologia, la prehistòria, l'antropologia o la biologia, també han dedicat la seva atenció a estudiar les relacions existents entre l'evolució humana i la història del paisatge. Aquesta és la raó per la qual un arqueòleg tan destacat com el britànic David R. Harris, director de l'Institute of Archeology del University College de

Londres i editor del recentment publicat llibre *The origins and spread of agriculture and pastoralism in Eurasia* (Londres, 1996), l'hagi dedicat de forma conjunta a V. Gordon Childe i a Carl O. Sauer.

Una part substancial de l'obra de Sauer ha estat traduïda al castellà, encara que algunes de les seves principals aportacions geogràfiques com *Agricultural origins and dispersals* (1952) restin malauradament sense traducció a cap llengua romànica. Pel que fa referència a *The morphology of Landscape* hem d'assenyalar que només ha estat objecte d'una traducció al castellà d'una petita part. Per aquesta raó i donada la seva importància com a reflexió teòrica sobre l'objecte d'estudi de la geografia, així com per copsar la seva concepció de la geografia cultural, hem cregut adient la seva traducció al català. Aquesta ha estat feta, creiem que d'una manera molt acurada i personal, per la geògrafa Montserrat Cuxart, la qual, com es va dir de Gerard de Cremona, l'ha realitzat per *amore transferendi*, és a dir «per amor de traduir».

Donat que l'obra i la vida de Sauer han estat i estan sent objecte de nombrosos estudis hem cregut convenient presentar una recopilació bibliogràfica que, a mode de guia, pugui tenir alguna utilitat a tots aquells geògrafs interessats en aprofundir en la seva obra i en el seu pensament.

- BELIL, Mireia i CLOS, Isabel (1983), «Notes a l'entorn del pensament de Carl Sauer (1889-1975)», *Documents d'Anàlisi Geogràfica*, Barcelona, núm. 2, pp. 177-188.
- BOSQUE MAUREL, Joaquín i Francisco ORTEGA ALBA (1995), *Comentario de textos geográficos (Historia y crítica del pensamiento geográfico)*, Barcelona, Oikos-Tau, 178 pp.
- CAPEL, Horacio (1987), *Geografía humana y ciencias sociales. Una perspectiva histórica*, Barcelona, Montesinos, pp. 23-41.
- CLAVAL, Paul (1995), *La géographie culturelle*, Paris, Editons Nathan, 384 pp.
- CONZEN, Michael P. (1993), «The historical impulse in geographical writing about the United States, 1850-1990», a Michael P. CONZEN, Thomas A. RUMNEY i Graeme WYNN (Eds.), *A scholar's guide to geographical writing on the american and canadian past*, Chicago, The University of Chicago Press, pp. 3-90 i pp. 173-176.
- DUNCAN, James S. (1980), «The superorganic in American cultural geography», *Annals of the Association of American Geographers*, Washington, vol. 70, núm. 2, pp. 181-198.
- DOHRS, Fred E. i Lawrence M. SOMMERS (Eds.) (1967), *Cultural geography: selected readings*, Nova York, Thomas Y. Crowell Co.
- ENTRIKIN, J. Nicholas (1984), «Carl Sauer: philosopher in spite of himself», *Geographical Review*, Nova York, núm. 74, pp. 387-408.
- FOOTE, Kenneth; HUGILL, Peter J.; MATHEWSON, Kent; i SMITH, Jonathan M. (Eds.) (1994), *Re-reading cultural geography*, Austin (Texas), University of Texas Press, 494 pp.

- HEWES, L. (1983), «Carl Sauer: a personal view», *Journal of Geography*, Indiana (Pensilvània), vol. 82, núm. 4, pp. 140-147.
- HOOSON, David (1981), «Carl Sauer», a Brian W. BLOUET (Ed.), *The origins of American Geography in the U.S.A.*, Hamden (Connecticut), Archon Books, pp. 165-174.
- KENZER, Martin S. (1985), «Milieu and the intellectual landscape: Carl O. Sauer's undergraduate heritage», *Annals of the Association of American Geographers*, Washington, vol. 75, núm. 2, pp. 258-270.
- KENZER, Martin S. (Ed.) (1987), *Carl O. Sauer. A Tribute*, Corvallis (Oregon), Association of Pacific Coast Geographers/Oregon State University Press, 225 pp.
- KENZER, Martin S. (Ed.) *The legacy of intellect: Carl O. Sauer and the Berkeley School*, Doordrecht, Kluwer (en curs de publicació).
- KRAMER, F.L. (1975), «Carl Ortwin Sauer, geographer (1889-1975)», *Geopub Review*, vol. 1, núm. 11, pp. 337-346.
- LEIGHLY, John (Ed.) (1963), *Land and life. A selection from the writings of Carl O. Sauer*, Berkeley i Los Angeles (California), University of California Press.
- LEIGHLY, John (1978), «Carl Ortwin Sauer, 1889-1975». Trad. cast. de Pedro Plans i Alfredo Alfonso-Allende. *Didáctica Geográfica*, Múrcia, (1981), núm. 7, pp. 67-82.
- NORTON, William (1989), *Explorations in the understanding of landscape: a cultural geography*, Nova York, Greenwood,
- PARSONS, James J. (1968), «Sauer, Carl O.», a David L. SILLS (Dir.), *Enciclopedia Internacional de las Ciencias Sociales*, Madrid, Aguilar, (1974), vol. 9, pp. 483-484.
- PARSONS, James J. (1976), «Carl Ortwin Sauer», *Geographical Review*, Nova York, vol. 66, núm. 1, pp. 83-89.
- PARSONS, James J. (1979), «The later Sauer years», *Annals of the Association of American Geographers*, Washington, vol. 69, núm. 1, pp. 9-15.
- SAUER, Carl Ortwin (1925), «The Morphology of Landscape», *University of California Publications in Geography*, Berkeley (California), vol. 2, núm. 2, pp. 19-54. Hi ha una traducció parcial del primer apartat d'aquest text realitzada per Pilar Bosque Sendra, a Joaquín BOSQUE MAUREL i Francisco ORTEGA ALBA, (1995), pp. 94-96.
- SAUER, Carl Ortwin (1931), «La geografía cultural». Trad. cast. de Josefina Gómez Mendoza. A Josefina GÓMEZ MENDOZA; Julio MUÑOZ JIMÉNEZ; i, Nicolás ORTEGA CANTERO (Eds.), *El pensamiento geográfico. Estudio interpretativo y antología de textos (De Humboldt a las tendencias radicales)*, Madrid, Alianza Editorial, (1982), pp. 349-354.
- SAUER, Carl Ortwin (1941), «Introducción a la geografía histórica». Trad. cast. a *Introducción a la geografía histórica*, Serie Traducciones, núm. 3, Instituto de Geografía, Facultad de Humanidades, Universidad Nacional del Nordeste, Resistencia, Chaco, (1972). També a P.H. RANDLE (Ed.), *Teoría de la geografía*, Buenos Aires, GAEA i OIKOS, (1984), vol. 1, pp. 237-270.

- SAUER, Carl Ortwin (1952), *Agricultural origins and dispersals*, Nova York, American Geographical Society. D'aquesta obra C.O. Sauer en realitzà tres edicions. La segona va ser titulada *Agricultural origins and dispersals: the domestication of animals and foodstuffs*, (1969), Cambridge (Massachusetts), The MIT Press. Mentre que la tercera fou titulada *Seeds, spades, hearths, and herds*, (1972), Boston, The MIT Press, (1972).
- SAUER, Carl Ortwin (1956a), «The agency of man on the earth», a William L. THOMAS (Ed.), *Man's role in changing the face of the earth*, Chicago, University of Chicago Press, pp. 46-49.
- SAUER, Carl Ortwin (1956b), «La educación de un geógrafo». Trad. cast. de María Dolores García Ramón. A María Dolores GARCÍA RAMÓN (Ed.) (1985), *Teoría y método en la geografía humana anglosajona*, Barcelona, Ariel, pp. 38-53.
- SAUER, Carl Ortwin (1964), «Now this matter of cultural geography. Notes from Carl Sauer's last seminar at Berkeley edited by James J. Pearson», a Martin S. KENZER (1987), pp. 153-163.
- SAUER, Carl Ortwin (1966), *Descubrimiento y dominación española del Caribe*. Trad. cast. de Stella Mastrangelo. Mèxic, Fondo de Cultura Económica, (1984), 455 pp.
- SPENCER, Joseph Earle. i William L. THOMAS (1969), *Cultural geography: an evolutionary introduction to our humanized earth*, Nova York, John Wiley and Sons, 591 pp.
- SPETH, William (1981), «Berkeley geography, 1923-1933», a Brian W. BLOUET (Ed.), *The origins of academic geography in the United States*, Hamden (Connecticut), Archon Books, pp. 221-244.
- STANISLAWSKI, Dan (1975), «Carl Ortwin Sauer, 1889-1975», *Journal of Geography*, Indiana (Pensilvània), vol. 74, núm. 9, pp. 548-554.
- VILAGRASA i IBARZ, Joan (1993), «Tradicions i enfocaments de la geografia històrica: una guia bibliogràfica», *Estudi General*, Girona, pp. 17-49.
- WAGNER, Philip L. i Marvin W. MIKESSELL (Eds.) (1962), *Readings in cultural geography*, Chicago, University of Chicago Press.
- WILLIAMS, Michael (1983), «The apple of my eye: Carl Sauer and historical geography», *Journal of Historical Geography*, núm. 9, pp. 1-28.